

Az Erdélyi-per mai tárgyalásán Forgács Anna szüleit hallgatta ki a bíróság

A vallomások nem tartalmaznak konkrét vádakat Erdélyi ellen

Budapest, december 5. Az Erdélyi perben ma befejezték Klein Andor tanúkihallgatását, majd Ötvös Jenő tett vallomást. Ezenkívül Schadel elnök kérdéseket intézett Erdélyi Bélához abban az irányban, hogy miért vásárolt veronált és mi let Millstattban a fel nem használt veronálpороkkal. Erdélyi azt állítja, hogy nagyon megbizgatta felesége lezuhanása, majd utóbb halála s idegesillapitónak vette be. Amikor felesége már halott volt s neki elutazásához mégis csomagolnia kellett, ekkor izgatottságában le-szórt az el nem használt veronálpороkat.

Feier Géza, Forgács Anna apja a következőt mondta. Elmondja, hogy Erdélyi egyben lakásuk előtt a kapuban mutatta be Forgács Anna, de nem tulajdonított nagyobb fontosságot az ismeret-nek, mert leányának, mint szomszéd-nek voltak ismerősei szép számmal. Erdélyi egyébként nem igen járt házukhoz. Nemrégivel ezelőtt Forgács Anna di-lemma elé állította őt, kijelentve, mint szomszéd, vagy külföldön próbál szeren-ni, vagy pedig most akarát partija s há-zasságot köt. Valami titkár emlegetett akkor Anna. Később mégis úgy alakult a dolog, hogy Forgács Anna Erdélyit ne-vezte meg véglegényének, mire ő infor-málódott Erdélyiről s ellene volt a há-zasságnak.

Az apa azután elmondotta Forgács Anna első mérgezési esetét. Arra a hírre, hogy a leánya beteg, felkereste Szász dr. kórházában Británia-szállóbeli lakásán. Bementek a szobába, felgyújtották a vil-lyant, de a leánya nem volt észre sem-mi, mert nem volt eszméleténél. A dok-tor enyhén pofozta is a meg akkor sem reagált. Feier kijelenti, nem volt arról tudomása, hogy Erdélyi Annával rosszul bánt. Leánya sohasem panaszkodott. Millstattból is megelégedéssel tri háza-mentek.

Felhínt ugyan az apának, hogy a há-zaspár nagyon költséges életmódot foly-tat, de Erdélyiről úgy tudta, hogy jóva-talma is van bizonyos fizetések utáni ju-bileumokból. Tudomása szerint Erdélyi Annával azért ment hegyes vidékre nyar-alni mert leányának régebben tüdő-betegsége volt s tiszta levegőre volt szüksége.

Az elnök azután Forgács Anna édesap-ját a millstatti lezuhanás időpontjára kérte hallgatni meg. Kijelentette, hogy Erdélyi távri értesítésére feleségével együtt Millstattba utaztak, de leányul akkor már meghalt. A bávrat úgy szólt, hogy Anna agyprókódást szenvedett a zu-hanáskor és halála, amiatti következett be. Millstattba érkezésükkor Erdélyi ugyanezt mondta nekik. Erdélyi lebeszél-te őket arról, hogy a halottat megnéz-zék, azaz az indoklással, hogy össze-állítsa van karcolva a zuhanástól és jobb, ha a régi, szép Anna marad meg emlé-kekben. Az elnök ekkor kérdést intéz az apához, azíránt, hogyan fogadta Erdélyi felesége halálát. Feier Géza kijelenti, hogy nem figyelte meg nagyobb levertsé-

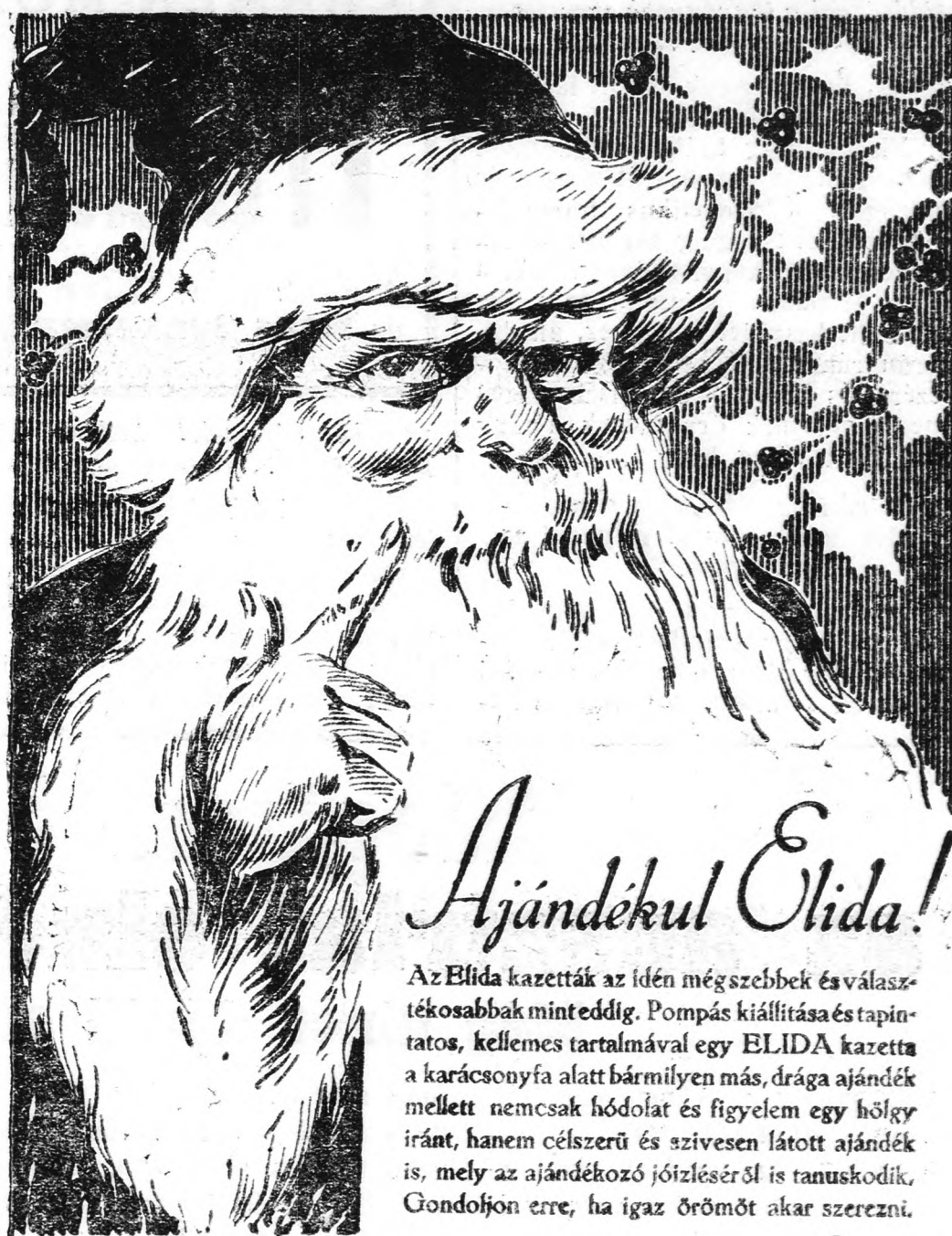
got Erdélyit, de ő egy erős természetű ember.

Ezután Feier Gézné, Klein Regina, Forgács Anna édesanyja áll a bíróság elé. A megtört anya halk hangon beszél és nagyon megviselte a bánat. Elmondja, hogy Erdélyit 1925-ben ismerték meg, de nagyon keveset járt a házukhoz. Csodálkozott, amikor arról értesült, hogy leánya szereti Erdélyit és férjhez megy hozzá, mert azelőtt mindig azt mondta, hogy sohasem akar férjhezmenni.

Nem tud arról, hogy Erdélyi gorombán bánt volna a feleségével.

Schadel elnök kérdéseket intéz Feier Géznéhez a májusi, budapesti mérgezési eset körülményeit illetően. Feierné elmondja, hogy amikor leányának rosszul letéről értesültek, felkerestek a Británia-szállóbeli lakáson s később is nap-nap után. Másnap leánya a fehélt kér-désre már válaszolt, tudott s akkor ki-jelentette, nem tudja, mi a baja nagyon rosszul érzi magát. Forgács Anna olyan gyenge volt, hogy a fejet kellett fogni, amig megittatták tejjel. Szász dr. kutatott a vizsgálat alkalmával a szobában mé-reg víz is, de nem talált mérget, csak ártalmatlan szereket.

Schadel elnök Feier Géznéhez is fel-tette a kérdést, hogyan fogadta Erdélyi Anna halálát és hogy viselkedett a terte-tében. Az asszony ugyanazt mondja, a mint a férje, hogy Erdélyin nem látszott levertség.

Ajándéku! Elida!

Az Elida kazetták az idén még szebbek és választékosabbak mint eddig. Pompás kiállítás és tapintatos, kellemes tartalmával egy ELIDA kazetta a karácsonyfa alatt bármilyen más, drága ajándék mellett nemcsak hódolat és figyelem egy hölgy iránt, hanem célszerű és szívesen látott ajándék is, mely az ajándékozó jóízűségéről is tanuskodik. Gondoljon erre, ha igaz örömet akar szerezni.

ELIDA KAZETTÁK

Bő választékban Lej 90.- tól kezdve, 1.100.- Lej-ig.

A Zsidó Választási Blokk jelöltjeinek diadal-utja Biharban és Máramarosban

Fischer Tivadart és Fischer Józsefet egyforma rajongó szeretettel fogadta a falvak román és zsidó lakossága. Biharban és Máramarosban a községi tanácsok küldöttségei kijelentették, hogy a kartell közelebb hozta a zsidóságot a román lakossághoz

(Oradea-Nagyvárad, december 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Fischer Tivadar, az erdélyi zsidóság kiváló képviselőjelöltje a biharmegyei zsidóság hi-hetetlen lelkesedése közepette folytatja választási propaganda útját Biharmegye községeiben. Ma a révi és váradi zsidó-sághoz intézett lelkesítő szavakat a zsi-dóságnak ez a népszerű vezéralakja. Úgy mint eddigi propaganda útján, Réven és Váradon is

nagy ünneplésben részesítették és igen nagy szeretettel vették körül a zsidóság jövőndő parlamenti képviselőjét. A községek előjáróságai küldöttségileg járultak eléje, hogy az összlakosság szimpátiájáról biztosít-sák és arról, hogy a választási küz-delmekben való együttműködés kö-zelebb hozza a zsidóságot a román lakossághoz.

Dr. Fischer Tivadar propaganda beszédeiben felhívta a választók és első-sorban a zsidó választók figyelmét arra,

hogy a választások alkalmával öntuda-tosan kell viselkedniök és szavazataikkal le kell, hogy röjják saját magukkal szem-ben fennálló tartozásukat. Hangsúlyozta, a nemzeti parasztpárt a zsidósággal szemben a multban is behatározott lo-jalítását és azt a jövőben sem fogja meg-tagadni. Kérte a választókat, hogy

tekintsék kötelességnek azt, hogy le-szavazzanak a nemzeti parasztpárt-ra, olyan kötelességnek, amellyel a zsidóság tartozik ennek a pártnak.

A hallgatóság hosszasan éljenzte dr. Fischer Tivadart és az éljenzésekből ki-jutott Maniu Gyula miniszterelnöknek és dr. Lazar Aureliának is, a nemzeti pa-

rasztpárt biharmegyei tagozata elnöké-nek.

A propagandagyűlések lezajlása után az erdélyi zsidóság képviselőjelöltje be-szélgetést folytatott a zsidóság, valamint a nemzeti parasztpárt községbeli ve-zetőivel, akik biztosították, hogy a megye lakossága szívvel-lélekkel Maniu hive és fehér holló számba megy az olyan pol-gár, aki ne Maniu hívének vallaná magát.

Fischer Tivadar ma este tovább uta-zott Bárodrol, hogy Biharmegye többi községeit is meglátogassa és kifejtse a zsidó lakosság előtt a Zsidó Választási Blokk tervét és programját.

Máramaros romáasága a legnagyobb szeretettel akar együttélni a zsidókkal

(Sighet-Máramarossziget, december 5. Dr. Fischer József az erdélyi zsidóság képviselőjelöltje, ma a visóvölgyi közsé-geket látogatta meg máramarosi propa-ganda turnéjának során. Dr. Fischert, aki a máramarosi Zsidó Választási Blokk elnökének dr. Fried Ábrahámnak és a nemzeti parasztpárt többi jelöltjének társaságában érkezett, leirhatatlan lel-kesedéssel fogadták mindenütt, ahol megjelent.

Havasmezőn, majd Ruszkován egy-egy órát tölthettek csupán a képviselőjelöl-tek. Zsidók, románok és ruthének ve-gyesen, az erdőkből s a völgyekből per-cék alatt verődtek össze, hogy ünnepeljék azokat, akikről sorsuk jobbrafordulását várják.

Ruszkovárol a jelöltek autón Alsóvi-sóra, majd Borsára mentek, ahol a zsi-dók ezrei és hatalmas paraszttömegek

zászlódiszben és diszkapokkal várták őket. Amikor a jelöltek autója beérkezett Alsóvisóra, a várakozó tömeg minden tagjának kezében fákllya volt és fákllyás-menet kísértő őket a község főterére. A jelöltek előtt környékbeli községek elő-járóságai és a hitközségek vezetőségei tisztelegtek. Előadták, hogy

Máramarosban a románság a leg-jobb testvériségben él a zsidósággal és ha valamikor a két nép között volt valami nézeteltérés, ez liberális kul-mérgezőknek volt a műve, jövőben pedig ezeknek nem lesz több szavuk.

Jellemző volt a hangulatra, hogy

öreg román parasztlak, amikor meg-tudták, hogy a képviselőjelöltek kö-zül dr. Fischer a zsidójelölt, körük-fogták, ölelgették, csókolgatták.

Tumultus elkerülése végett
Hoffmann István Reg. Maria (v. Deák Ferenc-u.) 14.
 női és férfi divatáruházának
teljes liquidálásánál
 eladás csak d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig.
Vigyázzon a címre!

er 6.
 !
 n
 at fog le-
 k a Haifa
 az utóbbi
 megkezdjék
 hogy a pa-
 részét a
 kivül pe-
 teltségét,
 tti homók-
 óknak.
 megszer-
 entőséggel
 ese szem-
 első vál-
 Keren Ka-
 jutott az
 éfének leg-
 földvéttel
 előnyt is
 megépíté-
 ére hatal-
 únk, ami
 *Az új fé-
 vé, hogy a
 eskörü lé-
 enek létre,
 arra, hogy
 spekuláció
 irágítását.
 új város-
 területe
 van, ké-
 mi forrást
 nak.
 jára
 SZ
 e ei"-ből
 "asz" is.
 e már is.
 4 óránál
 b. Világ-
 ga. ancia!
 LD:
 Fia
 na 4-91.
 cu 8.
 redőnyök.
 tasterek.

hosszu életet kívántak neki és könnyezve mondták, hogy a románság a zsidósággal a legnagyobb szeretetben él és akar élni ezentúl is

és örülnek, hogy maguk között látják a zsidóságnak a képviselőjét.

Dr. Fischer alig tudta megkezdeni beszédét. Minden szava után újra és újra felzúgott a frenetikus hurrázás, amely beszédének végéig tartott. Utána Billiu professzor képviselőjelölt, aki a megyében általános szimpátiának örvend, intézett beszédet a néphez, amelynek során rámutatott arra, hogy a zsidóság vezérei és közöttük dr. Fischer igen nagy megbecsülésnek örvendenek a pártban. Felhívta a népet, hogy

Éljen testvéri egyetértésben a zsidókkal, akik hasznos és jó polgárai az országnak.

Hangsúlyozta, hogy a zsidóságnak, amely olyan nagy számban él Máramarosban és amely olyan odaadó a nemzeti parasztpárttal szemben, nem is egy, ha-

CARMEN-MOZGÓ bemutatja 6, 7 és 8-án a

Trulala hercegnő-t

A főszerepben: Lilian Harvey, Dina Gralla Harry Haim és Hans Junkermann. Az 1928-as év legszebb német filmje.

nem két képviselőt kellene küldjön a parlamentbe.

Dr. Fried Ábrahám tartott még szellemességtől szípkázó beszédet. Felhívta a hallgatóság figyelmét azokra a szomorú eseményekre, amelyek a liberálisok alatt lejátszódtak és amelyek olyan fájdalmasak voltak a zsidóságra nézve. Felszólította a népet, hogy száll-

jon magába és saját érdekeinek személtől tartásával adja le szavazatait a nemzeti parasztpárt, mely meg fogja hozni az ország számára a várva várt nyugalmat s jólétet.

Dr. Fischer József és a többi képviselőjelölt-társai az esti órákban tértek vissza Máramarosra.

Megkezdődött az ausztriai elnökválasztás

Még nincs döntő eredmény

Bécs, december 5. A nemzetgyűlési épület homlokzatán két hatalmas zászló jelzi, hogy az osztrák köztársaságnak ma ünnepe van. Az elnökválasztók már a déli órákban megjelentek az elnökválasztó szövetségi ülésen. Az ülésteremben hatalmas barna urna áll, amelybe a szavazójogosultsággal bíró választók leadják szavazataikat. Miklas nemzetgyűlési elnök nyi-

totta meg az ünnepélyes ülést. Ezután megkezdődött a szavazás. Miklas, a nemzetgyűlés elnöke 94, Renner volt kancellár 91 és Schober volt rendőrfőnök 26 szavazatot kapott. Minthogy az elnökjelöltek egyike sem nyerte el az abszolút többséghez szükséges szavazatszámot, délután 6 órára tüzték ki a második szavazást.

Bécs, december 5. A nagynémetek és a gazdaszövetség azon álláspontját, hogy a köztársaság elnöke ne pártmber legyen, hír szerint a szociáldemokraták is magukévá tették s így valószínűleg dr. Waber volt miniszter, a nagynémetek és a gazdaszövetség jelöltje kerül ki győzelmesen a választásból.

Angliában régenstanács vette át a királyi jogok gyakorlását

A legutolsó orvosi bulletin szerint a király állapota javult.
A walesi herceg hétfőn érkezik olasz földre

London, december 5. Tegnap este hat órákor a király állapotáról azt jelentették, hogy a napot aránylag nyugodtan töltötte. Testhőmérséklete 100.2 Fah-

renheit és a beállott javulás tünetei változatlanok.

Este kilenc órákor újabb jelentést adtak ki, mely szerint az uralkodó ál-

lapotában változás nem állott be, de közérzete kevésbé jó.

Orvosi körökben jelentősnek tartják azt a körülményt, hogy a király pihent s ez talán lehetővé teszi a szív működés erősödését.

A yorki herceg, a miniszterelnök, a belügyminiszter és a volt canterburyi érsek bevonásával a titkos tanács tegnap ülést tartott. A király hír szerint aláírta azt a királyi kéziratot, amely az uralkodó jogok gyakorlásával a tanácsot bizza meg. A titkos tanács csak korlátozott uralkodói jogokat gyakorol. Nemességet, címetek nem adományozhat és a parlamentet nem oszthatja fel.

London, december 5. Ma féltizenegy órákor kiadott orvosi jelentés szerint a király nyugodtabb és betegségében a javulás tünetei észrevehetőek. Az aggodalom azonban a gyenge szív működés miatt változatlanul fennáll.

Butor -szükségletét mélyen le-szállított árban szerezheti be a

Lampel butorraktárban Cluj, Reg. Maria 34.

Rádió-amatőrök!

A berlini nemzetközi Rádió-Világ kiállítás összes újdonságai kaphatók. Kérje saját érdekében a most megjelent terjedelmes árjegyzékünket.

A most megnyílt

RÁDIÓ-Szalónunkban

díjtalan bemutatás. Saját modernül felszerelt

Rádió-Szanatórium

ELECTRICA

Cluj, Piata Unirii No. 28.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladta birói zárlat alá helyezett ingóságait és külföldre szökött egy aradi droguista

Arad, december 5. Az Uj Kelet tudósítójától. Az aradi rendőrség ma egy hatalmas csalásnak jött nyomára, amelynek hőse Szabó György, az aradi hatóságok bünygyi krónikájának régi ismerőse. Szabó György drogeriatulajdonos volt és ebben a minőségben család bukás és öngyújtogatási kísérlet miatt az elmúlt év folyamán több ízben is le volt tartóztatva. Végül is szabadlábra helyezték, ám összes ingó és ingatlan vagyonát birói zárlat alá helyezték.

Szabó György kerülő uton eladta a zárlat alatt lévő dolgait, értékesítette ékszereit és az eképen összeszedett pénzzel Németországba utazott, majd innen Délamerikába vándorolt ki. Mindez több héttel ezelőtt történt meg, a hatóságok azonban csak ma fedezték fel a volt droguista szökését.

Használta már

a csodás illatu, tartós

orosz kölnivizemet. Rózsa M.

ROYAL drogeriája Cluj, Fötér 26. szám.

— Kiténtetett hajósok. Berlinből jelentik: Hindenburg elnök a Hindenburg névre keresztelt motoroshajó személyzetét ma kiténtette, mert a motoros legénysége a legutóbbi viharban huszonkilenc esetben haláltmegvető bátorsággal nyújtott segítséget hajótörteknek és segélyre szorult hajóknak.

Egy elegáns divat-

kalap

Lei 250.—

Weisz Siegfried

cégnél Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10.

JEAN FEDER

bukaresti cég erdélyrészi

engros lerakata

Hismasters gramofon

és lemezekben

Révész Ernő

Târgu-Mures.

Mondhatnak, irhatnak, amit csak akarnak
Stotter tűzifái mégis a legjobbak!

STOTTER Strada Noua (volt Uj-ucca) 59. szám. Telefon: 800. szám.

Mar

(Oradea-Nagy Uj Kelet tud.)
nall félnégy órákban Kolozsvár A miniszterelnök érkezett Nagyváradra megröszölés a hatóságok k nek hatalmas zölte a miniszter szavakban köszönetet. Tisztelegés, ujságírók megismételték a lapírók előtt a tudmílik a lej gódomra nem

a d

Buri

Bucuresti Bu Uj Kelet tudosi ca Naionala ko hat órákor fog akik előtt nyila Formányzó töbi dotta:

— A lej eső spekuláció köve tözsdéken támas len, de ez az o rüni. A Banca vizatartalékkal hogy a lej árát jegybank utasít

Impoz

vár zs

Akik

(Cluj-Kolozsva Kelet tudósítójá kor zajlott le a reskedelmi Kar Erdélyi Zsidó Vári tagozatának gyűlése. A term meg Kolozsvár kereskedők, ipar telktuelek vegye hangulatban est dődött meg, a Socol Aurel, Sch gármester-helyet

A prok

A szer

Belgrad, dece minisztertanács tározták, hogy ezentul a törvény szigorubbán vé

Hir szerint a Zágrábban pró sztrájkot. Ha a a hallgatóság h térne vissza az közoktatásügyi rozva az egyet lénő bezárására Zágráb, decer hallgatók mai kirendelt rendő

Maniu Nagyváradon és Aradon

HIREK

(Oradea-Nagyvárad, december 5. Az Uj Kelet tud.) Maniu Gyula tegnap hajnali félnyolc órakor hagyta el gyorsvonattal Kolozsvárt, hogy Aradra utazzék. A miniszterelnök reggel félnyolc órakor érkezett Nagyváradra és utját itt egy félóra megrakotta. A pályaudvaron a hatóságok képviselői és Maniu híveinek hatalmas csoportja várta és üdvözölte a miniszterelnököt, aki keresetlen szavakban köszönte meg a meleg fogadtatást. Tisztelettel Maniu előtt a kisebbségi újságírók egy delegációja is. Maniu megismételte előttük a kolozsvári hírlapok előtt tett kijelentéseit, hogy tudmillsik a lej csökkenése semilyen aggodalomra nem szolgáltat okot.

Egy tőzsdéi manőverről van szó — mondotta Maniu — amely elsősorban azoknak fog károkat okozni, akik azt megindították. Kijelentette végül, hogy óhajtja az, hogy százszázalékosan tiszta választások legyenek.

Arad, december 5. Nagyváradról Aradra utazott tovább Maniu, ahová délelőtt 11 órakor érkezett meg. Az állomáson különböző küldöttségek vezetői s mintegy tizenöt ezer főnyire rugó hatalmas tömeg várta Maniut és miniszter-társait, akiket hatalmas éljenzésben részesítettek. Az állomástól a nyári színház épületébe ment kíséretével a miniszterelnök, ahová rögtönzött népgyűlést

hívtak egybe, amelyen Pop-Csicsó István elnökölt. Bocu Sever és Mihalache beszédei után Maniu emelkedett szőlásra és kijelentette, hogy ő a törvényességet akarja érvényre juttatni. Aradon, e határvárosban ki kell jelentenem — mondotta Maniu, — hogy a határok revíziójáról hallani sem akarok. Mindent el fogok azonban követni, hogy a szomszédos államokkal nyugodt és békés együttműködést biztosíthassak. Ami a kisebbségeket illeti, megnyugtathatom őket, azon leszek, hogy elnyomottakból ne váljunk elnyomókka.

Délután bankett volt, este Maniu tovább utazott Temesvárra.

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A Haggibbor sportegyesület női tornaszakosztálya értesíti azokat a hölgyeket, akik a tornakurzusra beiratkoztak, valamint azokat, akik még beakarnak iratkozni, hogy az első óra ma, csütörtökön este fél 8 órakor lesz a ref. kollégium tornatermében, amelyre a résztvevők pontos megjelenését feltétlenül elvárják.

* Román, angol, francia, német, olasz, szláv stb fordítások, levelek, kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek, stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító irodája, Str Memoran-dalul (volt Unió-ucca) 9.

Biztos hatása, enyhe hashajtó a **Purgen (Purgó)-Bayer.**

Az Albrecht affér epilógusa Magyarországon. Budapestről jelentik: A magyar főváros politikai körében tegnap nagy izgalmat keltett Györki Imre szocialista képviselő parlamenti beszéde, amely szerint Albrecht főherceg nemrégiben Debrecenben negyven tagú társaság előtt azt a kijelentést tette volna, hogy két éven belül Magyarország királya lesz. Mára azután illetékes távírről feljogosították a Magyar Távirati Irodát a Györki képviselő által Albrecht főhercegnek tulajdonított nyilatkozat megcáfolására. Ez anyilatkozat, amint a távirati iroda jelenti, teljességében kóhalmány. Nyilatkozik Magoss György volt polgármester, Albrecht főherceg debreceni házigazdája és a maga részéről is valótlanak bélyegzi a Györki által idézett kijelentéseket. A lapok Apponyi Albert nyilatkozatát közlik, aki még a cáfolat előtt szintén lehetetlennek mondja, hogy Albrecht főherceg ilyen nyilatkozatot adott volna, mert ez egyenlő lenne a trónbitortlás bejelentésével. Andrassy Gyula és Csekonics Endre grófok, Friedrich István és Jankovics Bécsán Endre lapnyilatkozatokban kívánják, hogy Albrecht főherceg cáfolja meg a neki tulajdonított nyilatkozatot.

Cáfolják az orosz ellenforradalmi híreket. Párisból jelentik: Rigai jelentés szerint Rykov a népbiztosok tanácsának elnöke megcáfolta az orosz ellenforradalomról a sajtóba került híreket.

Székrekedésnél, enésztés: zavaroknál, gyomorégésnél, vértörlések-nél, fejfájásnál, álmatlanságnál általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József víz az ideális hajhajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Enyhébb időjárást jósolnak. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás prognóziája szerint lényeg-telen hőváltozással egyelőre még sok helyütt csapadék, később a lecsapodások szűnése várható.

Megszüntetik a devizaforgalom korlátozását

Burileanu kormányzó szerint a Banca Nationala visszaveri a lej elleni spekulációt

Bucuresti-Bukarest, december 5. Az Uj Kelet tudósítójától. Burileanu a Banca Nationala kormányzója szerdán este hat órakor fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt nyilatkozott a lejeségről. A kormányzó többek között ezeket mondotta:

— A lej esése kizárólag a külföldi spekuláció következménye. A külföldi tőzsdéken támadás indult meg a lej ellen, de ez az offenzíva nem fog sikerülni. A Banca Nationala elegendő devizatarifákkal rendelkezik ahhoz, hogy a lej árfolyamát biztosítsa. A jegybank utasítást adott, hogy Lon-

donban, Párisban és Zürichben vásárolják fel a szabad lejmennyiségeket, de kiderült, hogy ezeken a piacokon nincsen annyi diszponibilis lej, amennyit a Banca Nationala összesen tudna vásárolni.

Ez a legjobb bizonyítéka annak, hogy a jelenlegi áresés csak spekuláció műve.

— Ami a belföldi piacot illeti, — mondotta Burileanu kormányzó, — a Banca Nationala eleget fog tenni minden jogos devizaigénylésnek az eddigi 807 lejes fontárfolyam mellett. Természetes azonban, hogy a jegybank ezután sem

fogja honorálni a magánosok olyan természetű igényléseit, amelyek a spekuláció gyanújában állhatnak.

Végül kijelentette Burileanu, hogy a német-román egyezmény következtében az állam elegendő készpénz felett fog rendelkezni ahhoz, hogy eleget tehessen összes fizetési kötelezettségeinek.

bármilyen természetűek legyenek is. Épen ezért minden riasztó hír és bizalmatlanság teljesen indokolatlan és semmiféle reális alappal nem bír.

Impozáns népgyűlésen tette magáévá Kolozsvár zsidósága a Választási Blokk programját

Akik az idén kimaradtak a listából, de tavaly volt választási igazolványuk, utólag felvehetők a listámba

(Cluj-Kolozsvár, december 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este 8 órakor zajlott le a kolozsvári Ipar és Kereskedelmi Kamara disztermében az Erdélyi Zsidó Választási Blokk kolozsvári tagozatának választási propaganda gyűlése. A termet zsúfolásig töltötték meg Kolozsvár zsidó választó polgárai, kereskedők, iparosok, munkások és intellektuelek vegyesen. A gyűlés felemelő hangulatban este fél kilenc órakor kezdődött meg, az elnöki pódiumon dr. Socol Aurel, Schwartz Jakob, Tuffli polgármester-helyettes és dr. Marton Ernő

foglaltak helyet. A hallgatóság szokatlan lelkesedéssel hallgatta végig a szónoklatokat, amelyek a Zsidó Választási Blokk és a nemzeti parasztpárt választási kartelljének indító okaira vetettek fényt és azzal a fegyverbarátsággal foglalkoztak, amellyel tíz év óta áll fenn az erdélyi zsidóság és a nemzeti parasztpárt között és amelynek gyümölcse a zsidóság teljes gazdasági és erkölcsi felszabadulása lesz. A gyűlésen megjelent óriási zsidó tömeg imponáló egyöntetűséggel tette magáévá az Erdélyi Zsidó Választási Blokk programját.

A gyűlés részletes lefolyásáról lapunk holnap számában fogunk beszámolni.

Itt említjük meg, hogy mindazok, akik a választási listába az idén nem kerültek be, de tavaly volt választási igazolványuk, belügyminiszteri rendelet értelmében utólag felvehetők a listámba. Ezután hívjuk fel a figyelmét azon olvasóinknak, akiket ez a rendelkezés érint, és *tavalyi választási igazolványukkal keressék fel a Zs. N. Sz. jogvédő irodát, amely közbenjár az utólagos felvétel érdekében.*

A zágrábi egyetemi hallgatók proklamálták az általános sztrájkot

A szerb lapok pesszimistikusan ítélik meg a politikai helyzetet

Belgrád, december 5. A kormány ma minisztertanácsot tartott, amelyen elhatározták, hogy Horvátország területén ezentul a törvény rendelkezéseit a legszigorúbban végrehajtják.

Hír szerint a főiskolai hallgatók ma Zágrábban proklamálták az általános sztrájkot. Ha a hír igaznak bizonyul, s a hallgatóság három napon belül nem térne vissza az egyetem falai közé, a közoktatásiügyi miniszter el van határozva az egyetemnek egész évre történő bezárására.

Zágráb, december 5. Az egyetemi hallgatók mai tüntető felvonulását a környelvi rendőri karhatalom megaka-

dályozta és a tüntetőket széteszlatta. Rendzavarás nem történt, a diákok rendben eloszlottak.

Belgrád, december 5. A Politika és Vreme című lapok a legutóbbi zágrábi eseményekkel kapcsolatban pesszimistikusan ítélik meg a horvátokkal való

megegyezés lehetőségét. A belpolitikai helyzet e sajtóorgánomok szerint aggasztó tüneteket mutat.

Zágráb, december 5. Az egyetemet a tanári testület határozatának meghozataláig, december kilencedikéig bezárták.

HOTEL IMPERIAL PALACE
Igazgató: TASCU CIONU.

Calea Victoriei No. 47. Bukarest Szemben a királyi palotával.
Telefon 312/82. Telefon 312/83.

Elsőrangú szálloda, teljesen átalakítva. 1000 világos, elegánsan bútorozott szoba. Példás tisztaság. Központi fűtés, fürdőszobák, lift. Melegvíz az összes emeleten. A legelőkeltebb kényelmi újításokkal. Minden nyelven beszélnek.

alá helye-
és külföldre
li drognista

Uj Kelet tudó-
dörög ma egy
jött nyomára,
györgy az aradi
nikájának régi
y drogériatula-
minőségben oca-
ogatósi kísérlet
mán több ízben
ezel is szabad-
ezes ingó és in-
zárlat alá he-

5 uton ejadta a
it, értékesítette
n összeszedett
utazott, majd
vándorolt ki.
itt történt meg,
ak ma fedezték
kését.

a már
tartós
vizemet.
M.
lája Cluj,
zám.

Berlinből je-
a Hindenburg
shajó személy-
a motoros ka-
arban huszon-
vető bátorság-
et hajótörteké-
knak.

divat-
a p
fried
ferdinand 10.

DER
lyrészi
a kafa
amofon
ben
Ernö
res.

arnak
obbak!
-ucca)
szám.

Pap József író előadása az alkalmazottak Szövetségében. Folyó hó 7-én, pénteken este 8 órakor a Magánalkalmazottak Szövetségében (Farkas u. 7 sz. alatt) Pap József író Misztika és kéjgáz címen előadást tart. Az érdekesnek ígérkező előadásra vendégek szívesen lesznek fogadva és a bejuttatás szabad.

A kolozsvári magánalkalmazottak monstregyűlése a záróhatározat betartása érdekében. Tegnap a magánalkalmazottak szövetségének kolozsvári csoportja a szövetség Farkas-uccai otthonában nagyon népes monstre-gyűlést tartott, amelynek előadói Kandel Ignác, Mózes I. János és Stern Ödön voltak, akik bejelentették, hogy a munkügyi miniszter elutasította a kereskedőknek azt a kérését, hogy a záróhatározat és a vasárnapi munkaszünetet december 23-tól január 7-ig függeszték fel. A monstregyűlés lelkes határozatban mondotta ki, hogy a Sfátul Negustoreschez felhívással fordul, arra figyelemmel, hogy a záróhatározat betartása érdekében a szövetség szigorúan tartásukra kéri, nehogy kitégyék magukat felesleges büntetéseknek. Ha ez a felhívás nem vezetne sikerre, úgy a magánalkalmazottak szövetsége a legszigorúbb szankciókat fogja követelni a rendőrt megsegítő ellen. Kimondotta a monstregyűlés, hogy a választások után terjedelmes memorandum fogják feltárni az alkalmazottak sérelmeit és remélik, hogy a Minu-kormány azokat magáévá fogja tenni s megszüntetésükre mindent meg is tesz. Végül a gyűlés határozatilag mondotta ki, hogy a magánalkalmazottak szövetsége csatlakozott a Costa Foru által létrehozott amnesztia-bizottsághoz, mely azonnali amnesztiát követel a politikai, katonai és agrárelítettek számára. A jól sikerült, impozáns gyűlést Józsa elnök szavai zárták be.

Az újságírók Beethoven-estélye. December 15-én szombaton este fél 9 órai kezdettel a Kisebbségi Újságírószervezet nagyszabású Beethoven-estélyt rendez saját nyugdíjintézetébe. A nívós műsor keretében M. Lévy Ilonka operanékesnő és Hevesi Piroška zongoraművész, Beethoven ártáiból és szonátáiból mutatnak be, míg a Lukatos-Benedek-dr. Hollo-Bielmer vonósnégyes az eddig elő nem adott Beethoven-kvartett szerepét. Az estély előtt dr. Havas József főorvos mond bevezetőt Beethoven nagyothalásának problémájáról. Az estélyen jegyek nem lesznek, csak a kibocsátott műsorszámot kell megváltani.

A Park szanatórium göziürdője nyitva nők részére hétfőn, szerdán és pénteken, férfiak részére kedd csütörtök és szombaton egész nap reggel 8 óráig férfiak részére. Uj, szakképzett pedikűr áll a fürdőközség rendelkezésére. A büffet teljesen újjászervezte. Szolid árak. Hidroterápia és kádfürdő állandóan nyitva.

Csütörtökön este lesz Schwimmer Margit dalestélye. Ezidén első koncertjét adja ma, csütörtökön este 9 órakor a kolozsvári katolikus gimnázium díszterében Schwimmer Margit, a kiváló operanékesnő. Műsorán Bach, Händel, Puccini stb. dalok és áriák szerepelnek. A művész kiváló kvalitásai és eddigi sikerei érthetővé teszik a nagy érdeklődést, mely az estély iránt megnyilvánul.

A jó áru a legolcsóbb!
A legfinomabb és legszebb selyem, szövet és mosóáru maradékok
karácsonyi nagy vására
nagyon leszállított árakban.
December 26-ig.

Grünwald és Steiner
Női divatkülönlegességek áruházában
CLUJ, PIATA UNIRII No. 12.

Ujabb véres incidens a jugoszláv-albán határon

Belgrád, december 5. A jugoszláv-albán határvidéken ma véres összecsapás volt albán bandák és szerb csendőrök között. A bandák be akartak törni jugoszláv területre rabolni és fosztogatni s ebben a szándékukban a

csendőrök megakadályozták őket. A beérkezett jelentés szerint a több órán át tartó elkeseredett tüzharban tizenhét albán elesett és a csendőröknek is súlyos a veszteségük. A határincidens Cornenvonal történt.

Coolidge bucsuiratában a bevándorlási tilalom fentartását követeli

Berlinből jelentik: Newyorki jelentés közli, hogy Coolidge elnök bucsuiratokat intézett a törvényhozás két házához, melyekből ezuttal hiányzik a polemizáló hang. A köztársasági elnök vizsdatéket elnökségének idejére, majd megállapítja, hogy Amerikának sem most nincs, sem a jövőben nem lesznek katonai céljai és hódító szándékai és flottaépítési programját is

csak önvédelmi célra viszi keresztül. Coolidge irata szerint Amerikának, ha erős akar maradni, továbbra is érvényben kell tartania a bevándorlási tilalmat és nem szabad enyhítenie az alkoholtilalmat sem. Coolidge elnök megemlékezett még a Kellog-paktumról is, melyet komoly lépésnek tart a nemzetközi barátság előkészítésére.

PÁLYAZAT.
A szalontai aut. ort. hitközség az üresedésben levő societ-udobek és mohl állásra pályázatot hirdet. Fizetés megegyezve szerint. Pályázók a szükséges okmányokkal felszerelt kérvényeket a hitközség előjáróságához nyújtják be. Utiköltség csak a meghívottnak térítendő meg.
Benjamin Béla jegyző. Grosz Ármia elnök.

Estély az újságíróklubban. Csütörtökön este fél tíz órai kezdettel műsorral egybekötött estélyt rendez a klub vezetősége, mely után a vasárnap délutáni táncadélutánokon oly nagy köz kedveltségnek örvendő Sinfonojazzbanda fog tánczenét szolgáltatni. A műsor keretében Bernáth Ibolyka és Horváth Géza fognak egy groteszk táncot leiteni, továbbá Osváth Klári és Panéfi Etelka Spitz, spanyol és keleti táncokat mutatnak be, zongorán kíséri Gajzágó Nusi zongoraművész, aki ezután saját szerzeményű dalokkal fogja a közönség hangulatát fokozni. A klubvezetőség ezután is felhívja a tagokat, mint a vendégek figyelmét a kitűnő estélyre, eltekintve attól, hogy bejuttatási díj nem lesz, egy kis meglepetéssel kíván a klubvezetőség tagjainak kedveskedni.

Hirdessen az Uj Keletben

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:
Csütörtök délután fél 6 órakor: Mikulás bácsi tréfája. (Gyermek darab. Ujdonosság először. Galambos fellépésével.) Az előadás keretében, az eleven Rint-Tin, a beszélő, olvasó, számoló kutyá cselekvéses mutatványai. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám: 167.
Csütörtök este fél 9 órakor: Bölcsődál. (Napijéret 17. szám. A. Sorozatszám 168.)
Péntek Bölcsődál. (4-edszer. Napijéret 17. szám. B. Sorozatszám 169.)
Szombat este fél 10 órakor: Ábriss rózsája. (Amerikai ujdonság 6-edszer. Bérleten kívül. Rendes helyárakkal. Sorozatszám: 170.)
Vasárnap egyenyed 7 órakor: Bölcsődál. (Ujdonság 5-ször. Poór Lili fél lépésével. Sorozatszám: 173.)
Vasárnap háromnegyed 9 órakor: Szerelmem vására. (Uj betanulással és új szerepváltással. Napijéret 17. szám. Sorozatszám: 171.)
Hétfő: Déryné asszony. (Jótekonycélú előadás az Ellenzék diákmenzája és nyomorakciója javára. Nagyon olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart: Szentimrei Jenő. Sorozatszám 172.)
A Magyar Színház mozi-műsora:
Csütörtök csak fél 4 órakor: Az eleven Rint-Tin és Balalajka.
Vasárnap fél 3-kor és fél 5-kor: A Sárga veszedelm.

A színháziroda közleményet:

Ma este is, holnap este is: Bölcsődál. A színház nagyszerű ujdonsága, a Fodor László Bölcsődála ma este harmadszor, holnap este negyedszer kerül színre rendes bérletfolyamban. Vasárnap egyenyed 7-kor ötödször adják a Bölcsődált.

Szombaton este félkilencor: Ábriss rózsája. Tömegesen érkezett a színház igazgatóságához az a kérés, hogy az Ábriss rózsáját, ezt az elbűvölően kedves, mélyhangulatu amerikai ujdonságot adják elő a késő esti órákban, hogy azok is, akiket elfoglaltságuk akadályoz megnevezhessék ezt a nagyszerű darabot. E kéréseknek engedve, szombaton este fél tíz órai kezdettel kitzúto az igazgatóság az Ábriss rózsáját, amely bérleten kívül fog színrekerülni s így az összes páholyok és zsölyhelyek is a nem bérli közönség rendelkezésére állanak.

Bölcsődál (Fodor László vigjátékának bemutatója.) Fodor László ebben a darabjában is folytatja merész játékát, a legaktuálisabb és legfajóbb szociális problémákkal s ezt a játékot vigjátéknak kereszteli el. Ez vigjátéki felelősségének bántó tragikum. Bántó tragikum, hogy ez lehetséges, még pedig büntetlenül lehetséges, sőt: busásan megjutalmazva lehetséges. Azonban nem lehet tagadni: ahogyan csatlakozott a közönség, a meglegelő jó, színes, a megbízható középkerület minden velleltséval felruházott. A darab középpontjában egy, csöcsömő szerep, akinek pont a jószívű professor ajtájában helyez el a mosonó. Ha már van csöcsömő, hadd legyen egy tiszta szűz is, aki bölcsődált dudol a „fattyu” felett s alkalmat ad az öreg professornak arra, hogy ő viszont nászadalt énekelhessen. Persze ez nem következhetik be mindjárt, előbb két felvonásnak kell leperregnie annak ellenére, hogy a professornak alighanem sörgős a dolog. Am ha a vége jó, minden jó, — mondotta már Shakespeare, akitől Fodor László, ha semmi mást, ezt megtanulta. Ebben a darabban a végén minden csupa méz, csupa cukor: szinte kicsurran a közönség nyála. A kertész elveszi a mosonót s így bebiztosítsa magát az ellen, hogy elüsse a hajókötél, a professor barátjának örökre fogadja (persze az üdvözítő házasság kötelékei kapesán) a tanársegéd, a proesszor pedig elveszi a tiszta szűzet, aki olyan szépen dalolt ama vigjátékírára inspiráló bölcsődált. Hát nem ragyog ez? Annál is inkább az, mert az előadás kivételesen igen jó volt. Poór Lili mosonóje igen sok emberi és asszonyi melegséget megjárzott volt, Petróczy Alice pedig a tiszta szűz báját realizálta meglepően jól. Székelyhídi Adrienne most is szép és behizelgő alakítást nyújtott Mészáros humorát élvezte a közönség. Tóth Elek kabinetalakítása régi jó figuráira emlékeztet. Balázs Samu tanársegédje sok művészi kvalitással volt megfogva. Jót adtak Mihályffy, Kemény László, Hoykó Ferenc és Olasz Lajos is. A rendezés sok stílust revalált.

FIGYELEM!
Magánvevőkhöz bejáratos ügynők, Magas jutalék! Allandó kerestet! Tiszteletreméltó, tartós egzisztenciát érhetnek el szorgalmas, mozgékony kereskedelmi képviselők magánvevők meglatogatásával.
Gyorslevezés bankképviselőkkel.
D. Jupiter, Wien I. Schottenring 9. sz.

Budapest, csak így hívó évtizedek óta a nagyközöns tudott róla, h reskedelmi is egy ugynevez előkelő család akiknek nem gánintézet tar költésgeit. Ma ha valaki a R jegyintettek a tak.
Egy tanint különös és ér és érdekes és tozó, hogy tiz merni arra, ar előtt.
1853-ban a nács engedély kereskedelmi vére.
A legelső k ez és olyan Róser Miklós a nagy Rotter A 70-es év Róser-iskolát, csak keresked laj tanfolyama öreg Róser Mi az intézet egy szerü jeleit m tállból származ szágos híri v egész Bányat családok küldt Róser-internáti és polgári amikor az ors kereskedelmi is magyar uri cs fiaikat a Róser kelleit ugyan f volt az eredmé kás a legkritk Róser János tette, hogy a R lett tanulni sen tanári testület a diák, ha már — bizonyítván zetből. Könnyű becsületes isko tétét, mint egy mesterc az ifji
Megkezdődő Chan ,SA ban- Cluj, hol az össze német és mag és meséskön társasjátékok ajándékárgya tott árban Gramofó hántor- zek már kapható tékban. mutatjuk zetta

A Röser-intézet és Röser Alfréd Edvin regénye

Budapest, dec. 5. A Röser. Röviden csak így hívták azt az intézetet, amely évtizedek óta állt Budapest közepén és a nagyközönség általában csak annyit tudott róla, hogy a Röser egy felsőkereskedelmi iskola, egy magánintézet, egy úgynevezett „könnyű iskola”, ahol előkelő családok gyermekeit nevelik, akiknek nem nehéz megfizetni a magánintézet tandíját, vagy az internátus költségeit. Már régebben úgy volt, hogy ha valaki a Röserben érettségizett, csak legintettek az emberek és mosolyogtak.

Egy tanintézet karrierje. Egészen különös és érdekes karrier ez, különös és érdekes is koronként annyira váltózó, hogy tíz év után alig lehet ráismerni arra, ami volt egy évtizeddel ezelőtt.

Az intézet felvirágzik

1853-ban a budapesti helytartótanács engedélyezte Magyarország első kereskedelmi iskoláját Röser Miklós nevére.

A legelső kereskedelmi iskola volt ez és olyan emberek voltak az öreg Röser Miklós tanítványai között, mint a nagy Rottenbiller.

A 70-es években újjászervezték a Röser-iskolát, amelynek később nemcsak kereskedelmi, hanem polgári iskolai tanfolyamai is voltak. Meghalt az öreg Röser Miklós, jött a fia, János, és az intézet egyszerre a virágzás nagy-szerű jeleit mutatta. A Röserék Torontából származtak fel Pestre, nevük országos hírnév volt, büszke volt rájuk egész Bányát, ahonnan a legelőkelőbb családok küldték fel gyermekeiket a Röser-internátusba, vagy a kereskedelmi és polgári iskolába. Még azután is, amikor az országban már több felsőbb kereskedelmi iskola működött, a vidéki magyar ur-i családok szívesen küldték fiaikat a Röserbe, ahol busás tandíjat kellett ugyan fizetni, azonban biztos volt az eredmény, a gyerek átjött, bukkas a legtrikább esetben törtenhetett.

Röser János idején ez nem azt jelentette, hogy a Röser-intézetben nem kellett tanulni semmit, hanem azt, hogy a tanári testület mindent elkövetett, hogy a diák, ha már szülője pénzt fizet érte — bizonyítvánnyal kerüljön ki az intézetből. Könnyű iskola volt a Röser, de becsületes iskola, olyan volt ez az intézet, mint egy jószívű, kedves tanító-mestere az ifjúságnak, akinek nincs

szíve ahhoz, hogy buktasson is...

Amíg jól ment az internátus, addig jól ment az iskola is. Röser János dús-gazdag ember lett szorgalma és nehéz munkája révén. Csakhamar házat vehetett magának kint a Stefánia-ut és a Thököly-ut sarkán, telkeket vásárolt a Svábhegyen, egyszerre négyet is, az övé volt már az Aradi-ucca 10. számú ház is, ahol az iskola és az internátus működött. Röser János gazdagsága, vagyona még egyre nőtt... És az öreg Rösert, aki köztisztviselőben állott, az ország tanársága is nagyon megbecsülte.

Röser Alfréd Edvin komoly munka-programmal indult az életnek. Elvégezte a gimnáziumot. A soproni lyceumban tanult később, majd a budapesti egyetem tanárképzőjét végezte el. Közben külföldön járt, nyelveket tanult és általában gondos tanulmányi kiképzésben részesült.

A lóverseny

Békebeli karriernek indult tehát Röser Alfréd Edvin és szépen ivelt a pályára... A fiatal ember teje volt munkakedvvel, életerővel, a legszebb reményeket fűzték hozzá. Atyja intézetében folyt a munka és minden év tanári testülete olyan nevekkel büszkélkedik, amelyek bizonyítékát adják annak, hogy ha ebben az iskolában könnyen is lehetett vizsgát tenni, az ifjúság mégis kapott valamit utrayalónak az életre.

Röser Alfréd Edvin mérsékletes fiatalember volt és nem lehet azt mondani, hogy megszádlult a nagy vagyontól. Várt tanult és készült az életre. És egy szép napon kiment a lóversenyre, barátainak a társaságában. Valami furcsa és különös láz agadta el. Beleyette magát egy kábitó szenedvénybe, mint ahogy mások szenedvénye a nő, vagy, a kártya, vagy a morfium, úgy lett a lóverseny végzetévé Röser Alfréd Edvinnek. Az apa semmit sem tudott, adta a zsebpénzt a fiának, aki tanult és közben lóversenyre járt. Egyszer gyakrabban járt a lóversenyre.

Mesés gazdagságról álmódott Röser

Alfréd Edvin és mindig olyan lovat fogadott meg, amelyre a legtöbbet adott volna a totalizátor, ha elsőnek ér a célba. Soha egy favoritot meg nem tett. És csaknem mindig vesztett. Ez a szenvedély végigkísérte egészen az összeomlásig Röser Alfréd Edvint és meg kell állapítani, hogy minden bűnnek itt van a kuforrása...

Alig volt 22-23 éves, amikor megismerkedett a főváros egyik legszebb leányával, Devecis Devecchio budapesti kéményseprőmester tündöklően szép leányával, akit alig 18 éves korában oltárhoz is vezetett.

Amikor nászutjáról hazajött, tanár lett atyja intézetében, a Röserben és néhány évig komoly munkával töltötte életét, amelyet az egyetlen szenvedély fűtött át továbbra is, lóverseny, újra csak a lóverseny...

A sportmecenás

Az iskola tanárai gyakran jártak le a Teréz-körúti Hébel-kávéházba és Röser Alfréd Edvin itt ismerkedett meg a magyar sporttársadalom akkori vezetőembereivel, akikkel egyre szorosabb barátság fűzte össze. Maga Röser Alfréd Edvin semmiféle sportot nem űzött, de nagy lendülettel vetette magát a fiatal tanár az akkor zsendülő magyar sportéletbe.

Meleg barátság fűzte az öreg Iszer Károlyhoz, a BTC elnökéhez, Maleczky Romanhoz, Steiner Hugóhoz, Maachi Mihályhoz, Kiss Gyulához és a magyar sporttársadalomnak majdnem minden kimagasló alakjához. Leeginkább az uszás és a futball sport érdekelte, de foglalkozott atlétikával és birkózással is, érdekelte minden, ami sport és úgy érezte, hogy a sportért neki is áldoznia kell... Röser Alfréd Edvin felsőkereskedelmi iskolai tanárból így lett sportmecenás. Ha sportcélokról volt szó, Röser Alfréd Edvin páratlan bőkezűséggel szórta a pénzt.

És jött a háboru...

Közben kitört a háboru. És itt megkezdődött az öreg Röser János intézetének szomorú romlása. Nem lehet azt

Olcsóbban, mint bármely végeledáson árul a

Népáruház

Calea Reg. Ferdinand 33.

mondani, hogy a háboru alatt az internátus nem ment jól, mert hisz akkor még meg volt a hinterland, ahonnan az intézet felszívta a diákokat. Jöttek a hathetes kurzusok, amelyeknek a befejezésével kiadták az érettségi bizonyítványt.

És a fiuk könnyű érettségivel indultak a harcokra. Az intézet még mindig jól ment. Röser vagyontát alig érintette a háboru és a fiu, Alfréd Edvin még csak katoná sem volt, mint tanár felmentették a katonai szolgálat alól.

Az első bűn

Jöttek az adósságok. És jött az első bizonyítvány, amelyért Röser Alfréd Edvin pénzt fogadott el. Valahogy úgy csökkent az ellenállóképessége, hogy még legközelebbi hozzátartozói sem tudták ennek magyarázatát adni. Azelőtt is előfordult, hogy Röser Alfréd Edvin, az intézet igazgatója, hozzásegített egy-egy diákot könnyű érettségig. Ahogy mondani szokták, a diákok előre tudták a kérdéseket, a tételeket. De hamis másolatokat, nemlétező érettségi bizonyítványokról akkor még nem adott.

A vagyon teljesen eluszott. Jöttek az uzoraköcsönök, de Röser még mindig gavallér volt a barátaihoz. Azokból a pénzekből, amelyeket kölcsön kapott, adott a barátainak is. Kisebb-nagyobb köcsönöket. Az internátusban már alig volt 8-10 diák. A butorzat egyre kopott. Két szobában fűt az első emeleten öt-öt fehér ágy és kopott, töredezett éjjeliszekrények, ez minden, ami megmaradt az egykor hírneves Röser-internátusból. A tantermekben is egyre fogyott a butorzat.

A zsarolók hatalmában

A hamis bizonyítványok végeledáhabban sora üldözte Röser Alfrédet. Zsarolók körmei közé esett, a kik fejlejtéssel fenyegették. Rémeiket látott. A felesége előt csak egyszer vált gyanússá a dolog, mikor valami Szabó nevű ember telefonált folyton és pénzt kért. Azt hitte valami nőgyűre lehet az urának és ezért zsarolják. Meg is kérte egy rokonát figyelje meg Röser Alfréd Edvint.

Es az iskola már önmagát sem fizette ki. Még a tandíjak után köteles forgalmi adót sem tudta befizetni és ekkor Röser Alfréd Edvin személyesen ment el Bud János pénzügyminiszterhez könyörögni, engedjék el neki a forgalmi adót. Nem engedték el.

Az adósságok pedig már régen tulcsaptak Röser feje felett. És ekkor már bárki jelentkezett érettségi bizonyítványért, Röser vizsgát sem ajánlott, hanem feült írásztalához és maga megírta a hamis másolatot.

Sokan kaptak tőle ilyen hamis bizonyítványt, voltak akik 2-300 pengőt fizettek, általában nem volt drága a hamis érettségi... Egy végtelen láncozat volt ez. Egyik jött a másik után.

A járása egyre bizonytalanabb lett és ahogy kártyázgatót csöndesen barátival a körúti kávéházban, feje egyszerre csak lehanyatlott, szájában égett a szivar és így aludt el Röser Alfréd Edvin kártyázás közben minden erő híján, tönkre ment, elpusztult idegrendszerrel, benu akarakterével.

Amikor a följelentés megtörtént és a mikor a tankerületi főigazgató megjelent nála, valami furcsa torz mosollyal nyult a zsobébe és adta át azt a hamis érettségi bizonyítványt, ami végtelenül éppen nála volt.

Minden vevő kap!

Minden vevő kap!

50.000

karácsonyi ajándék szétosztása megkezdődött

FISCHER

üvegudvarban Cluj.

Engros árak

Engros árak

Megkezdődött a nagy és olcsó

Chanukai vásár

a
'SAFRUCH'

ban- Cluj, P. M. Viteazul 39. sz.

hol az összes rekláron levő héber, német és magyar szépirodalmi, képes és mesékönyvek, lottó és egyéb társasjátékok és a legalkalmasab- ajándékárnyak mélyen leszállított árban lesznek elárusítva. —

Gramofon és művészi kántor- és jiddislemezek már Lei 105-ért is kaphatók nagy választékban. Lemezeket bemutatjuk vételkötelezettség nélkül.

EM!

ügynökök, ndó kereset! egisztenciát ékony kereset evők meg- iselőkkel. enring 9. sz.

Mascagni és a jazzband

Beszélgés a nagy zeneszerzővel

Páris, dec. 5. A „Candide” riportere azt írja, hogy a pápától könnyebb interjút kapni, mint egy negyedórát Mascagnitól. Ezenem mindenesetre pyjamátan is szívesen fogadott otthonos apartamentjában, átüdülő párisi Majestic-hotelben, melynek zenebarát tulajdonosa (M. Fauber) valóságos sportot űz abból, hogy csak szálljon meg mindny Párisba érkező neves zeneszerző és zenész.

Valóságos izgatottan töltöttem el a várakozás néhány percét az előcsarnokban. A régi Hungária halljára kellett gondolnom, ahol így vártam Pietro Mascagnit kerek 22 esztendeje. Akkor a Cavalleria Rusticana szerzőjét ünnepeltük benne; most Párisba csak mint karmester érkezett.

— Oly rég nem hallottunk új Mascagnizent, — mondtam neki az üdvözítő bevezető frázisok után. — Maestro, hát már egyáltalán nem komponál?

— Most nem. És egyelőre nem is készülök. Mi keresni valóm lenne a mai világban mint zeneszerzőnek, hisz se négerboxer, se filmszár, de még csak óceánjáró pilóta sem vagyok. Hogy találhatná helyét az igazi zenész a nemzedék közepén, mely a négereknek a maga helyén érdekelt és érlelt zenejéért csak azért tesz el, hogy degenerálja, elrontsa, átírja a mellette és melódiaján kátofozniakra és aztán ebben találja műélvezetét? Hogy kívánhassam, hogy jazzbandokon edzett fülek értsék meg Bellini, Mozartot?

A hangja most is úgy cseng, ércesen és mégis melódikusan, mint negyedszázad előtt, ugyanazt a zongó klasszikus (osemai) nyelvet beszél és ugyanúgy kibangsulyozza, kikóstolgatja, ajkai között a nyújtott vokálokat. De a megjelénés más ett nagyon: hogy igen megöregedtek voltak, azt nem is mondhatnám, inkább megváltozott. Domboru homlok, a hajdan mélyen előrefésült korridor fürt híján most göggyesen magas, mint dombok kupolája s tetején a szénfekete dróthajszálak merednek.

— Évek óta harcolok a jazzband és a klasszikus táncok ellen — magyarázza — hogy visszaadjam az emberiségnek az igazi táncot és a klasszikus zenét. Mert a tánc, ahogy Isten adta, ahogy a görögök tudták plasztikus ruhájukban, csodás egük alatt, a művészetek legnemesebbike. De annak a táncnak a mai perverz rángatózóással somny közössége süns. Mint ahogy a mai zenének sincsen a valódi zenei érzéshez köze. És ez is egyik okom, hogy végigviszem karmesterei pálcám két világrész világvárára, rá akarom szoktatni az emberkeket a zenére.

Régi barátom a karmesterei bot. Azzal kezdtem hajdan mikor még megírva volt a Cavalleria és én ifjú lelkesedéssel dirigáltam a corignolai parasztlók rögtönzött karát. Régi, boldog idők! De látja, tegnap, mikor a Gaitéban örömben üvölttem, kezdte a publikum, akkor sem voltam kevésbé boldog, mint Cirognofában hajdanában. Tízénhat éve voltam utolszor Párisban. Ugy tudtam, hogy a párisi közönség felületes, szivtelen és hideg: dobogó szívvel léptem elébe. És megtanultam, hogy érző és ésszerű emberekkel van dolgom, akik szeretik engem, mert szeretik a zenét. Mert az emberek szomjaznak a zenére. Volt alkalom érezni ezt, mert kitörő örömmel fogadnak mindenütt, ha jövök, Beethoven, Wagner, Lisztet, Verdijt, Bellinit, Puccinót megszólaltatni.

Azután másról beszélünk. A Beethoven-táncról Bécsben, a newyorkiakról, akik lassan kezdik a művészet lényegét megérteni. Fríasos temperamentumtól csendő szavait a Mesternek mindig inkább csendőnek érezttem, azonban, mint friss, olyanoknak érezttem, mint friss, finom darabot régi zenéből, melyet a múlt század gonfi óramestere ősi, szép melódiára tanított már születésekor s a mely most, egy változott világban, autóműkök reosogése, villanymotor karizistólása között változatlan zangi mindig-szap és mindig-egy szaván a futó órákat. Fasisztának mondja magát Mascagni, ki örülni szeretne az új Olaszországnak is, de öröme a fasizmuson, csakugy mint

vad haragja a diszharmonikus zenéje ellen, talán annak a nagy eszének a reakciója csak, mely rászáll, mikor egyedül áll a modern vastraverzekon épült hotel műkövel falazott apartamentjében a nagy tükör előtt és azt kell éreznie, hogy ő maga is csak régi időkbeli egy iftfelejtett hang, egy visszhangtalanságra kárhözható melódia.

— A modernnek — mondta többi között — az agyukat indítják meg csak és nem a szívet. Pedig felindulás, mely az agyból ered és meyen a szívnek része nincs, veszedelmes betegség. De én tudom, hogy mindez mulandó és hogy a világ vissza fog térni az igazi lánchoz és az egyedül igaz zenéhez.

Végetért a Ruhr-vidéki munkáskonfliktus

Berlin, december 5. A Ruhr-konfliktus, amely Németország gazdasági életét rendkívül fenyegette, a szociáldemokrata egyesületek engedékenysége folytán, amelyek Severing birodalmi belügyi miniszternek legfelsőbb döntőbíróvá való kinevezésébe beleegyeztek, befejezettek tekinthető. Severing belügyminiszter még ma a Ruhr-vidékre utazik, hogy ott a helyszínen a gazdasági helyzetet vizsgálja és néhány nap múlva döntést hozzon, amit úgy a munkaadóknak, mint a munkásoknak föltétlenül kötelezőnek kell elismerni. A döntőbíró határozata egyidejűleg a bérkérdés és a munkaidő problémáját is magában fogja foglalni. E mellett a dolog jogi része a birodalmi munkabíróság elé fog kerülni,

amelynek döntenie kell afelett, hogy a birodalmi munkaügyi miniszter döntése törvényszerű volt-e vagy sem. A munkát már holnap föltétlenül meg fogják kezdeni, miután a munkaadók határozata folytán az üzemeket már holnap ismét megnyitják.

Berlin, december 5. Miután a gyárosok mellett a munkás egyesületek is a birodalmi kormány közvetítő javaslatát kétharmad részben elfogadták, a Ruhr-konfliktust teljesen befejezettek lehet tekinteni. A lefolyt tárgyalások után számítani lehet most már arra, hogy a munkaadók kedden reggel üzemüket a 240000 és immár öt hete kizárt munkások részére ismét meg fogják nyitni, még pedig olyan lérfeltételek mellett,

amelyek már a konfliktus előtt is meg voltak. A munkaadók tegnap azt a határozatot hozták, hogy üzemüket az üzemi lehetőségek határain belül megnyitják. A munkaadók a birodalmi kancellárral folytatott tárgyalások alkalmával késznek nyilatkoztak arra, hogy könyveiket nyitl vizsgálat alá előterjesztik, miután a gazdasági tényállás teljesen az ő igazukat fedi.

Berlin, december 5. Severing birodalmi belügyminiszter már ma elutazott Düsseldorfba, ahol döntését meg fogja hozni. A mai nappal a legtöbb gyárban már előkészületeket tesznek a holnapi rendszeres üzemmegnyitásra. Hosszabb előkészületi munkát igényel ugyanis a több hete nem használt kohók befűtése.

Még csak öt napig lehet kiváltani a választási igazolványokat

A kolozsvári járásbírószágon nagyon gyéren jelentkeznek a választópolgárok. Tizenhatalcezer választó közül csak hatezer-ötszázán váltották ki választási igazolványukat

Cluj-Kolozsvár, december 5. Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári járásbírószágon napok óta permanenciában van, hogy a választóknak kiadja a szavazó igazolványokat. A szavazócédulák kiosztását hétfőn, vagyis december 10-én zárják le,

összesen tehát öt nap áll még rendelkezésre a választóknak, hogy kiváltassák szavazócédulájukat.

Ahátalolvó rövid időre való tekintettel ajánlatos, hogy minden polgár még idejében legyen eleget legelőbb kötelességének és szerezzze be a választócédulát, mert csak az szavazhat, aki birtokában

van szavazócédulájának. Azzal, hogy valaki kiváltja a szavazócédulát, nemcsak elnyí kötelességének tesz eleget, hanem elkerüli a választási törvény által a szavazás elmulasztásáért kirótt büntetést is.

Minden egyes szavazót sokszor felmórhettelen jelentőséggel bír, mert az összeszavazatok rekapitulációja alkalmával néha egyetlen szavazat döntheti el az egy-egy mandátum sorsát. A választópolgároknak nemcsak magukkal, de az állammal szemben is kötelességük, hogy érdeküket legjobban képviselő egyént juttassák a parlamentbe, mert csak így alakulhat ki az országban egy egészséges kormányrendszer.

Ezeknek a magasabb szempontoknak ellenere is megállapítható, hogy

a szavazati jogú bíró polgárok érdeklődése a választási igazolványok kiváltásáért szemből igen lonyha.

Beszélgést folytatunk dr. Enes Munteanu doktortal, a kolozsvári járásbírószágon elnökével, akinek kérdéseket intéztünk arravonaközöleg, hogy milyen érdeklődés nyilvánul meg a választási igazolványok kiosztásával kapcsolatban. Munteanu dr. járásbírószágon elnök válaszában rámutatott arra, hogy ezideig a választójoggal bíró polgároknak körülbelül 35 százaléka váltotta ki szavazócéduláját.

Ez a 35 százalék általában a munkások és a parasztlók sorából kerül ki. Érdekes, hogy míg az elmúlt választások alkalmával inkább a gazdagabbak és az intellektuelék jelentek meg, hogy kiváltassák választási igazolványukat, ez alkalommal az alsóbb néprétegek tesznek eleget ennek a kötelességnek. A legtöbb választás alkalmával sem

nyilvánult meg nagyobb érdeklődés, sőt több mint valószínű, hogy ebben az évben tíz, vagy husz százalékkal többen fognak a választási urnák elé járulni.

Kolozsvárnak tizenhatalcezer választója közül alig hatezerötöszázán váltotta ki igazolványukat.

számítani lehet azelőtt arra, hogy a választók hátralevő része az utolsó napokban fogja megrohanni a járásbírószágot máressak azért is, hogy elkerüljék a választási törvény következményeképen rájuk háruló pénzbüntetést.

December 7., 8. és 10-én d. e. 9-től 4-ig és délután 3 órától 5 óráig, 6. és 9-én pedig 9-től 1 óráig lehet még kiváltani a választási igazolványokat. Az A, B, C, D betűkkel kezdődő nevű választók a járásbírószágon 15. számú szobájában dr. Baciu Aurustinnál, az E, F, G, H, I, J-vel kezdődő nevűek a 14. számú, a K, L betűvel kezdődő nevűek a 13. számú, az M, N, O betűkkel kezdődő nevűek a 25. számú szobájában, a P, O, R betűkkel kezdődő nevűek az 5. számú szobájában, az S-sel kezdődő nevűek a 20. számú szobájában, a T, U, V, W és Y-nal kezdődő nevűek Vestemjan járásbírószágon, a járásbírószágon 16. számú termében vehetik át igazolványukat, a régi szavazócédulá vagy személyazonosságát bizonyítvány feltűtatásá mellett.

Nyomatékosan felhívjuk minden olvasónk figyelmét arra, hogy választási igazolványának kiváltását ne hagyja az utolsó napra, mert így kockóztatja, hogy a nagy folongás miatt egyáltalában nem tud majd hozzájutni igazolványához.

Megtakarítás

Teljes kiárusítás
gyapju kötöttárúknban

BLATT-nál

Cluj, Piata Unirii 13.

Minden elfogadható árban.

Használja ki mindenki ezt a ritka kedvező alkalmat, hogy prima, jó árut olcsón vásárolhat.

Megtakarítás

30% Szechenyi 30% Szechenyi 30% Szechenyi 30%

Legolcsóbb ruhaüzlet: BAUMZWEIG, Regele Ferd. 11. Oriási választék női kabátokban és férfiruhaiban. Női kabát 1200, férfiruha 1400, szörmebunda 6000 lejtől!

Csillagok, 1928. december 6.

K

Aggasz

A tűz! Csak e

(Bucuresti-Bul Uj Kelet tud.) központi statisztika közze Román cikkezek, a garzifa, fűreszárny előállatok kivite adajokat. A hiv hasonlítósképen elmúlt év októl és 1928 első tíz adatokát is, am söt sokszor lesu het levonni a gazdasági politikáj

Gab

az októberi expo mutatja: buza 8 6019 (9029), tona 74.084 (70.301), z 1176 (578), liszt 5223) tonna. A nek nagyarányu mére vezethető a kiviteli vámnok horribilis fuvaridalmat keltő vis fejlődés még eles ezhasonlított az hónapijának expo nt az ez év ja 81-ig külföldre el nyisége a követk (tavaly 165.304), gori 454.130 (1.50 610.544, zab 16.2 19.728), liszt 21.6 ezer 085 (60.169) t

Faang

a kiviteli statisztaj a következők: 74.419), fenyőruka 1849 (1061), anyag 6900 (4306) ezer 170 tonna. A lyes javulást mu nya körülbelül az hónapijának expo beállítjuk. Ezek tól október végé segek kerültek k (600405), fenyőru épületra 18.810

DEVIZÁK	
Zürich	---
Newyork	---
London	---
Paris	---
Milano	---
Prága	---
Budapest	---
Belgrad	---
Bukarest	---
Varsó	---
Becs	---
Berlin	---

Sza

Közgazdaság

Aggasztó mértékben visszaesett a román gabona és liszt exportja

A tüzfakivitel még nem érte el a tavalyi nívót. Csak egyes élőállatok és petróleumcikkek kivitele mutat emelkedést

(Bucuresti-Bukarest, december 5. Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium központi statisztikai hivatala most terjesztette közre Románia legfontosabb exportcikkjeinek, a gabona és élelmiszeripari termékek, a fűszerek, petróleumtermékek és élőállatok kivitelére vonatkozó októberi adatokat. A hivatalos statisztika összehasonlítóképpen nyilvánosságra hozza az elmúlt év októberére, valamint az 1927 és 1928 első tíz hónapjára vonatkozó adatokat is, amelyekből igen érdekes, sőt sokszor lejutó következtetéseket lehet levonni a letűnt kormány hibás gazdasági politikájának rovására.

Gabonafélékben

Az októberi export a következő adatokat mutatja: buza 8867 (tavaly 21110) rozs 6019 (9029), tengeri 725 (45615), árpa 74084 (70304), zab 2839 (8161), köles 1176 (578), liszt 2759 (6939), korpa 8023 (5220) tonna. A kenyérmagvak kivitelének nagyrészt visszaesése a rossz termésre vezethető vissza, míg a lisztexport a kivitel vámként, a forgalmi adó és a horribilis fuvardíjak miatt mutat aggodalmat keltő visszafordulást. Ez a visszafordulás még élesebben tűnik ki, ha összehasonlítjuk az 1928 és 1927 első tíz hónapjának exportadatait, amelyek szerint az ez év január elsejétől október 31-ig külföldre adott gabonafélék mennyisége a következő volt: buza 24.968 (tavaly 165.304), rozs 25.428 (84.972), tengeri 454.136 (1.506.309), árpa 341.593 (610.544), zab 16.211 (80.149), köles 3717 (19.728), liszt 21.612 (56.415), korpa 39 ezer 085 (60.169) tonna.

Faanyagokban

A kiviteli statisztika ez év októberi adatai a következők: tűzifa 84.474 (tavaly 74.419), fenyőfűrész 275 (522), tölgyfűrész 1849 (1061), egyéb keményfa-épületanyag 6900 (4306), deszka 102.506 (80 ezer 170) tonna. A faexport tehát tekintélyes javulást mutatott, amelynek áránya körülbelül azonos a két év első tíz hónapjának exportstatisztikáját is szemléljük. Ezek szerint ez év januárjától október végéig a következő mennyiségek kerültek kivételre: tűzifa 526.529 (600.405), fenyőfűrész 4289 (3945), tölgyfűrész 18.810 (12.648), más keményfa

71.911 (54.285), deszka 891.883 (801.566) tonna.

Az élőállatkivitel

mutatja — a sertésexport kivételével — a százalékszerű legnagyobb fejlődést. Ez év októberében kivitték 426 bikát (tavaly 129), 364 tehent (229), 5848 ökröt (4522), 1666 juhot (1875), 356 kecskét (648), 14.340 sertést (24.257). A tavalyi és idei év előző tíz hónapjának kiviteli statisztikája a következő: bika 2542 (tavaly 945), tehén 2405 (1668), ökör 38.412 (49.259), juh 6080 (7280), kecske 2345 (1467), sertés 51869 (219.460) darab.

A petróleumtermékek

közül a fűtőanyagként használt pakura mutat közel 90 százalékos emelkedést, a benzínexport is javult, ugyancsak a finomított petróleum kivitele is, míg a motorolaj és az ásványi olajok exportja vajamivel alatta maradt a tavalyinak.

Boros Samu 25 éves szolgálati jubileuma. Vasárnapi számunk közgazdasági rovatában beszámoltunk arról a kettős ünnepségről, amely az Adria-biztosítónál folyt le. Beszámolóunkba azonban sajnálatos elírás eszszott be, amennyiben a jubileum Boros Samu cégvezető neve helyett Horváth Samu jelent meg. Boros Samu a biztosítási szakmában, mint érdemes vezetőségi személyiséget széles körben ismerik és így olvasóink bizonyára már az első pillanatban maguk is észrevették a szövegbe becsúszott nyomdai hibát.

A kolozsvári iparkamara új kormánybiztosa. A december másodikán megjelent Memorium Officiál közli azt a királyi dekrétumot, amellyel a kormány több kereskedelmi és iparkamarához új kormánybiztosokat nevez ki. A kolozsvári kamara kormánybiztosává Ion Martalogut, az aranyosgyéresi Sodronyipari Rt. cégigazgatóját nevezték ki. A kinevezés híre közgazdasági körökben nagy megelégedést keltett, mert az új kormánybiztos nemcsak kiünöven képzett és széles tudású, praktikus közgazdász, hanem egyénileg is általános szimpátiának örvendő személyiség. Martalogu kor-

mánybiztosnak, aki egyébként az erdélyi földgazdálkodási vállalatok szindikátusának is vezetőtagja, igen tekintélyes közgazdasági irodalmi múltja van, amely méltán predesztinálja arra a fontos pozícióra, ahová a kormány kinevezése állította.

Szigoruan ellenőrzik az erdélyi és bánáti likörgyárakat. Aradról jelentik: A börtörvény végrehajtásának ellenőrzésével kapcsolatban Socolescu földművelésügyi miniszteri felügyelő a napokban végigjárta Erdélyben és Bánáiban az összes rum-, likör- és konyakgyárakat. Socolescu inspektor Aradon az összes gyárakat ellenőrizte, különösen alól a szempontból, hogy a liköröket kizárólag borszeszből készítsék és hogy a

gyártmányokat az előirt egyfetes palackokban hozzák a forgalomba. Tekintettel arra, hogy a liköröket nem szabad többé sem bordókból, sem más tartalmu üvegekben eladni, az aradi likörgyárakat elhatárolták, hogy a törvényes intézkedéseknek megfelelően, ezentul kizárólag egyfetes palackokban hozzák a forgalomba gyártmányajukat és a palackozásért lterenként 12 lej számításnak fel a vevőknek.

*Olcsó gramfon és legjobb lemezek a „Safruth”-ban Cluj. P. M. Viteazul. Kérjen ingyen katalógust.

Szórakozhat — olesón Tanulhat — játszva

Ön és családja minden tagja, ha

Chanukakor

már asztalán van **Brehm Alfréd** az

Állatok Világa

című világhíres munkája. A klasszikus szerző arcképe, 10 színes műmelléklet, 44 egész oldalas és 268 szövegek közötti ábra díszíti a kiválóan finom papírosra nyomott lexikon alakú hatalmas kötetet, amelynek dus aranyozású kérését **Végh Gusztáv** festőművész tervezte.

2000 lej eredeti ár helyett rövid ideig 920 lejért kapható.

Megrendelhető: Az UJ KELET könyvostályánál levelezőlapon is **havi 200 lejes részlet mellett.**

TÖZSDE

A piac erősen szilárd. Az élénk kereslettel szemben kínálat egyáltalán nincs

DEVIZÁK	Kolozsvár	Valutapiac 1928 december 5 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3340-3350	---	---	493	3210	1104375	13696	1927	
Newyork	172-174	51903	51905	25:880	16510	67330	71091	---	
London	838-840	251775	251787	12416	807	278075	344850	48509	
Páris	686-684	20287	2028	---	651	2240	2778	39075	
Milano	915-920	27167	2718	134	872	300150	372175	52362	
Prága	530-534	1538	153850	---	494	1699	210650	26650	
Budapest	3010-3020	9053	905250	---	2902	---	12396	---	
Belgrad	---	91262	91250	---	299	100775	1260	176	
Bukarest	---	30360	30	1485	---	335	41780	61	
Varsó	---	5820	5820	---	1925	6430	7971	---	
Bécs	2410-2430	73	73	---	2344	806250	---	---	
Berlin	4080-4100	12371	12370	---	3976	1366375	16938	---	

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 300, Páris 1485, Budapest 335, Bécs 41750, Prága 2000

Fütsön
ischer
éle
ával
Telefon 1300
Repülőhidon tul.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

AZ ÁLLHATATOS ASSZONY

Irta: JACK LONDON.

— Nem mondtam, hogy az államot szolgálta? Ha még nem, hát jó lesz tudomásul venni. Hadihajóra vetek föl és szán, kutyák, főtt étel volt velem, meg Passuk. És észak felé mentünk, a téli Bering-tenger jéghegyei közé, ott kötöttünk ki, jómagam, Passuk meg a kutyák. A kormány pénzt is adott, mert a szolgálatban voltam és olyan földnek a térképét, amelyen emberi szem még nem szántott végig, meg híreket. Ezek a hírek is voltak pesés-telless és úgy csomagolva, hogy víz ne tessen kárt bennük és én a halászhajóknak kellett, hogy átadjam őket, melyek az Északi tengeren, a nagy Mackenzie mellett, jégterlaszek között vesztegettek. Soha ilyen nagy folyót! Még csak a mi nagy Yukonunk, minden folyók anyja, akkora.

— De mindez nem tartozik ide, mert történetem nem a halászhajókról szól, amelyek a jégterlaszek között vesztegettek a Mackenzie-nél. Később, tavasszal, mikor a nappalok hosszabbodtak és kérget kapott a hó, délebbre jöttünk. Passuk meg én, a Yukon vidékére. Fáradságos ut volt, de a nap kijelölte lábunk útját. Amint mondtam, még akkor kopasz volt ez a föld és mi küzködünk az ár ellen éjszével meg évezével, amíg Forty Mile-hoz értünk. Jó volt megint egyszer fehér arcokat látni, tehát partraszálltunk. Kemény tél volt akkor. Sötétség és hideg csapott le ránk és ezzel az éhség. A társaság főnöke minden egyes embernek negyven font lisztet és husz font szalonnát adott. Bab nem volt. És a kutyák folytonosan üvöltöttek és csupa lapos hasat, melyen barázdált arcot láttunk mindenfelé, erős emberek elgyöngültek, a gyöngék elhaltak. Nagyon sokan szenvedtek skorbutban is.

— Aztán egy éjjel együtt mentünk a raktárakba és az üres polcok mellett annál inkább éreztük a magunk ürességét. Halkan beszélgettünk a tűz fényénél, mert a gyertyákat oltották azoknak, akik talán utolsót lélegzenek tavasszal. Tanácskoztunk és elhatároztuk, hogy egyikünknek el kell menni a Sós Vízhez, hogy mondja el a világnak nyomoruságunkat. És minden szem felém fordult, mert engem nagy utazónak ismertek. — Hétszáz mérföld az út — mondtam — a Haines-misszióig a tengernél és minden hüvelyknyi tértől hódítóval kell megdolgozni. Adjátok ide a legjobb kutyáitokat és a legjobb élelmiszert és elmegyek. És voltam én Passuk.

— Megegyeztünk. De fölállott az út. Long Jeff, jenkiember, nagycsontú, széles szemű, a beszéde is széles volt. — Ő is nagy utazó — mondta — hódítóval termelt és bivalytejen nevelődött. Velem akar jönni, hogyha én elpusztulnék az uton, ő továbbviszi a hírt a misszióknak. Fialat voltam és még nem ismertem jenki embert. Honnan tudhattam volna én, hogy sok beszéd a zsir átkát bizonyítja, vagy hogy a jenki ember, aki nagy dolgot művel, összeszorítja fogát. Elvittük tehát a kutyák eljött, meg a legjobb élelmiszert és nekiindultunk az utnak. Passuk, Long Jeff meg én.

— Hát szűz havat törtünk meg, dolgoztunk a csákányokkal és nem ijedtünk meg az összetörődött jégtömböktől, de keveset beszéltek a munkánkról,

hiszen ismeritek ti is, csak épen annyit, hogy egy napon tíz mérföldet tettünk meg, máskor tizenháromat, de legtöbbször csak tízet. És a legjobb élelem rossz volt és már leegyva indultunk utnak. Épen úgy a kutyák eleje is gyatra volt, alig vonszolták egyik lábukat a másik után. A White Rivernél három szánunkból kettő lett és még csak kétszáz mérföldnyire jutottunk. De nem vesztettünk semmit. A megmaradt kutyák gyomrába jutottak azok, amelyek elhullottak utközben.

— Schol sem köszöntött senki, sehol egy füstkarika, amíg Pellybe értünk. Itt élelemre számítottam és arra is, hogy itthagynom Long Jeffet, mert panaszkodott és beteg volt az uttól. De a főnök tüdeje sorvadott, szemé fényes volt, raktára majdnem üres és megmutatta a misszionáriusok íres raktárát is, valamint a magasra fölornyozott sziklákat, melyekkel a veremben tartották a kutyákat. Egy csapat indián volt ott, de sem gyermekek, sem öreg emberek nem voltak közöttük és tiszta dolog volt, hogy kevesen érik meg a tavaszt.

— Tovább vonszoltuk tehát magunkat könnyű gyomorral, de nehéz szívvel, még félezer mérföldnyi utunk volt havon, csenden át a Haines-misszióig.

— A sötétség volt még a fegrosszabb, délben sem világította be a nap a déli látóhatárt, de a jégterlódások kisebbek lettek, a járás jobban ment, erősen nógattam tehát a kutyákat és uton voltunk korán és későn. Amint mondtam, Forty Mile-től minden hüvelyknyi terület hócipős munka volt. És a cipők fölsebeztek lábainkat, csak epedtek, mélyültek a sebek, de nem akartak begyógyulni. És a fájdalom napról-napra tűrhetetlenebb lett. Long Jeff úgy ordított reggelenként, mikor fölhuzta a cipőt, mint a gyermek. Odatettem a könnyű szán eljéjre, hogy törjön utat, de lehuzta hócipőjét, mert úgy kényelmesebb volt. Épen ezért nem volt sima az út, csizmái nagy lyukakat vájtak bele és a kutyák megbottlottak ezekben a gödrökben. A kutyák csontja majdnem átszurta bőriüket és ez a botorkálás nem tett jót nekik. Kemény szavakat mondtam tehát az embernek, az mindent megígért és megszegte szavát. Akkor megvertem kutyakorbácsal, aztán többet nem botorkáltak a kutyák. Egészen gyermekes lett fájdalomában és a zsir átkában.

— De Passuk. Míg a férfi a tűz mellett fekiadt és sirt, ő főzött reggel segített befogni a szánba, este meg kifogni. És ápolta a kutyákat. Mindig elől volt, emelgette összekötözött cipőit és megkönnyítette nekik az utat. Passuk — hogy is mondjam? — egész természetesnek találtam, hogy megtérsz mindezt és nem gondoltam többé rá, mert az eszem tele volt mással, különben fiatal voltam nagyon és keveset tudtam az asszonyokról. Csak most, visszapillantva, értek meg mindent.

— És az ember hasznavehetetlen lett. A kutyák ereje fogytán volt, de ő lopva fölült a szánra, mikor hátramaradt. Passuk azt mondta, ő átveszi az egyik szánt, az embernek nem lesz akkor semmi dolga. Reggel kiadtam neki a tisztességes élelemrészt és egyedül hagytam az uton. Az asszony meg én felszedtük a sátrat, fölraktunk mindent

a szánokra és befogtuk a kutyákat. Délben, mikor a nap gunyokódott veünk, utolértük az embert, arcába fagytak könnyei és elhagytuk. Este sátrat vertünk, félretettük kijáró részét az élelemből, kiterítettük bundás bőreit. Nagy tüzet is raktunk, hogy láthasson. Órák múlva jött oda sántikálva, nagy nyöszörgések között, megette ételét, sóhajtozott és elaludt. Nem volt beteg ez az ember, csak utiszonya lett, elfáradt és elgyengült az éhségtől. És mi végeztünk el minden munkát, ő nem dolgozott semmit. Pedig Passuk meg én is beleuntunk az utazásba, fáradtak voltunk és gyengék az éhségtől. De benne volt a zsir átká, amiről Bettles testvér beszélt. Később is kiadtuk neki a maga részét az élelemből.

— Egyszer két kísértetet láttunk utazni a csendben. Egy férfi meg egy fiú és egészen fehérek voltak. A jég megtört a Le Marge-távon és itt vesztették el majdnem minden felszerelésüket. Egy-egy takarót vitt mindenikük a vállán. Este tüzet raktak és amellett kuporogtak reggelig. Volt egy kevés lisztjük, ezt keverték bele meleg vízbe és megitták. Az ember nyolc marék lisztet mutatott — ez volt mindenük és Pelly, ahol szintén éhség tört ki, még kétszáz mérföldnyire volt. Azt mondták hogy egy indián van mögöttük, hogy ők tisztességesen dolgoztak, de az indiánok nem tűrték meg maguk között őket. Én nem hittem, hogy tisztességesen dolgoztak, mert akkor az indiánok megtartották volna őket. De élelmiszert nem tudtam adni nekik. Arra vetemedtek, hogy elloptak egy kutyát — a legkövérebbet, de az is nagyon sovány volt. — Én arcuk elé tartottam a puskámat és elkérgettem őket. Továbbmentek, mint a rizegek, a csendbe. Pelly felé.

— Most három kutyám volt már csak és egy szánom, a kutyák tisztára csont és bőr. Mikor kevés a fa, alacsony lóg a láng és a kunyhó hideg, így voltunk mi is. Kevés élelemmel erősen mar a hideg, arcunk sápadt lett és fagyos, hogy már saját édesanyánk sem ismert volna ránk. És a lábunk nagyon fájt. Reggel, mikor utat vágtam, verejték ütött ki rajtam, úgy erőlködtem, hogy elfojtsam a jajveszkelést, annyira feltörte lábam a hócipő. Passuk soha ki nem nyitotta a száját, hanem előre ment, utat törni. Az emberünk üvöltött.

— A Thirty Mile gyors áradása elvitte a jeget fölülről és sok lék, repedés, törés és nyílts víz volt rajta. Egy napon találkoztunk emberünkkel, amint pihent, mert előre ment, mint ahogy szokott, minden reggel. De köztünk nyílts víz volt. Ő megkerülte a vizet olyan uton, amely keskeny volt a szánok. De találtunk egy jéghidat. Passuk könnyű volt és elől ment, kezében hosszú csákányt tartott keresztben, ha véletlenül betörne alatta a jég. De könnyű volt és a cipője széles, keresztülment. Aztán hívta a kutyákat. De azoknak nem volt sem csákányuk, sem cipőjük, azok alatt betört a jég és alámerültek a vízben. Én szorosan a szán után mentem, hátul, míg betört az út és a kutyák a jég alá kerültek. Kevés hus volt ugyan rajtuk, de számítottam rá, hogy egy hétig eléllünk belőlük és most eltűntek.

— Másnap reggel szétesztöttem az egész élelmet, ami már eléggé fogytán volt, egyforma részekre. És azt mondtam Long Jeffnek, hogy veünk tart, hat, vagy elhagyhat, ahogy jobbnak gondolja, mert mi könnyen és gyorsan akarunk haladni. De nagy hangon beszélt, fájós lábáról panaszkodott, meg sok bajáról és kepiény dolgokat mondtott a bajtársiságról. Passuk lába nagyon fájt, az én lábam is fájt — és jobban fájt, mint az övé, mert mi dolgoztunk a kutyákkal és rettenetes bőrbőn voltunk. Long Jeff megesküdött, hogy inkább meghal, senhogy ismét utat vágjon. Passuk tehát magára vett egy bőrruhát, én egy főzőfazekat meg egy fejszét választottam ki és készen voltunk az indulásra. De az asszony a férfi adagjára nézett és azt mondta:

— Kár jó élelmet pazarolni egy cse-csemőre. Jobb, ha meghal.

— Én a fejem ráztam, azt mondtam, nem — aki egyszer bajtárs volt, az bajtárs marad mindig. Aztán a forti milei férfiakról beszélt az asszony, hogy ott sok férfi van és jók és azok majd ellátnak élelemmel tavasszal. De mikor megint nem mondtam, kivette övemből a pisztolyt gyorsan és ahogy Bettles testvér mondta, Long Jeff idő előtt tért meg Abrahám kebelébe. Le-hordtam Passukot ezért, de nem mutattott semmi megbánást, nem is volt szomorú. És szívem mélyén én is tudtam, hogy igaza volt.

Sitka Charley elhallgatott és egy darab jeget dobott az aranyvolvasztóházba, a kályhára. Az emberek csendben ültek hátuk mögözzongott a kutyák vonító sírásától, amint kifejezést adtak nyomoruságuknak, meg a kínú hidegnek.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Keresek idősebb intelligens zsidó háztetőnököt, ki idős ur gondozását is vállalja. Kóser konyha vezetés megkívánatik. Fizetés megegyezés szerint.

Okleveles tanítónő ajánlkozik elemi, középiskolai oktatással. Oradea Sas-passage, Minerva kézimunkaüzlet.

5-600.000 lej, esetleg nagyobb összeggel tőkeérdekeltséget vállalok olyan nagyobb szabású, biztos alapon nyugvó kereskedelmi, vagy ipari vállalkozásban, ahol mint az adminisztratív, illetve kereskedelmi ügyek vezetője: biztos és állandó existenciát nyernék. Jelleg: „Rentabilis”

Keresünk a belváros közelében egy szobakonyhát, esetleg két szobát. Cím a kiadóban.

Hajhullás és hajkorpa ellen legjobb szer az „Egger-Petrol” Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában

Hunwald
Cluj, Str. Vlahuta
(volt Bolyai-u.) 3.
Telefon 1-47 szám

Üvegcsiszoló és tükörfőgyár. Tábla-üveg raktár és üvegcsiszoló vállalat. Hibás tükrök újra foncsorozása

oooooooo

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejért kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

KIADÓ: SZERK... ELŐZ... Egy óra.

IX évfolyam
1928 Decem
• 5689 K

Alább... a beszéd... Választás... lozsvári... Marton

Előzőkét szándék... választások... szállítás... politikájával... me... esetlen bocsát... csak akkor, ha a... kek forognak ve... A tavaly más... Fildermann ur... rint mi voltunk a... dermann ur kor... nan intézte társ... vally felvittük a... tottuk az egyet... jából azt a polit... ur folytat és sze... személyesek tartó... ur a zsidó politik... szekeréhez akur... hoz, amelynek u... feljöttéhez tartozik... a zsidósággal sze... tás. Onk midny... kesves politikai... valyi választások... tunk és mindnyá... délyi zsidóság... tetőséggel adta... ur politikájára.

Az időm azonban... nem tartottuk v... ur politikai látv... meg vagyunk gy... telen tárgyalásai... és újabb való... tal inkább a n... mely politika h... ezért volt elől... mostan... pol... során figyelem... az általunk hel... mesterkedést es... Unioneaval ok... Bennünket mind... ha zsidó testvé... sem kell rámut... rendkívül nyom... azt elkerülni.

Am Filderma... Fildermann ur... tóság logolembi... kívánt hagyásáva... tegnapijött liber... ket tartott B... hogy saját ball... ket támad és az... si Blokk politik... Fildermann dr... kíván olyan lép... melyeket nem h...

Az emített... mindenekelő... előzőket, amel... máztak a liberál... tán. Többek kö... hallatlan érdem... hogy ez a korm... nagyváradi és... Ha rosszmájú... dezhetném most... kártörítés is be... hiszen akkor a... kellett lennie... De főké a lé...